

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Конет А.В.

студент,

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ТЕХНОЛОГІЇ МАНІПУЛЮВАННЯ СВІДОМІСТЮ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Сучасні політичні події в Україні зумовили актуалізацію проблеми дослідження технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі. В нашій державі існує брак довіри і до влади, і до опозиції. В цій ситуації потенціал, закладений у концепціях технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі, повинен ретельно аналізуватися, щоб їх можна було використати з максимальною користю для застереження суспільної свідомості.

В Україні одним із домінуючих чинників, що здійснює вплив на перебіг політичного процесу, зумовлюючи своєрідність державотворення, виступають технології маніпулювання свідомістю у виборчому процесі. Політичні вибори в Україні – це реально показова форма масової участі у політиці, тож маніпулювання свідомістю в перехідному суспільстві частіше за все зводиться до вузької сфери – виборчого процесу [1, с. 14-15].

Вагоме значення для окреслення стратегій маніпулювання свідомістю виборців мають праці українських науковців, в яких висвітлено широкий спектр проблематики перебігу сучасних демократизаційних процесів в Україні: В.І. Бурдяк, Н.Ю. Ротар, А.М. Круглашов, В.М. Примуш, М.І. Сазонов, О.О. Чемшит та інші. Разом з тим, у дослідженнях, присвячених висвітленню технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі, приділяється недостатня увага політико-психологічним чинникам, які здійснюють суттєвий вплив на специфіку виборчих процесів, зокрема в перехідних суспільствах.

Характеризуючи використання маніпуляційних технологій в політичних процесах варто зазначити, що всі виборчі технології, які застосовуються у ході виборчої кампанії, незалежно від того, вважають їх спеціалісти чистими чи брудними, базуються на маніпуляції свідомістю виборця. Тому виникла ціла «індустрія» технологій, яка за допомогою ідеологічних механізмів дозволяє управляти свідомістю людей. Маніпуляція – це вихідний, базовий варіант взаємодії при якому один учасник змушує інших учасників діяти в його інтересах та за його програмою так, що це не розпізнається іншим та не викликає в них опору [1, с. 21]. Право громадян брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та місцевого самоврядування є фундаментальною засадою демократичного суспільства. Це можливо лише тоді, коли громадяни нашої

держави матимуть змогу робити свідомий вибір на користь цінностей, вмінь та знань, які забезпечують громадянам свідому участь і позицію в політичному житті [2]. Технологіями маніпулювання свідомістю називають послідовну сукупність методів, прийомів і засобів маніпуляційного впливу, метою якого є спонукання суб'єкта доздалегідь визначеного вирішення певного завдання. Грамотний вибір технологій дозволяє маніпулятору домагатися запланованих результатів шляхом формування в масовій свідомості найбільш прийнятних для себе суспільних та дієвих алгоритмів [1, с. 23].

Однак, оскільки людина соціальна істота, відповідно соціум постійно впливає на думки та рішення індивіда. Відбувається це через грамотно підібрані та ефективно впроваджені технології маніпулювання свідомістю.

Одним з потужних засобів впливу на виборців є телебачення. Недаремно сучасні вибори називають телевиборами. Серед низки прийомів та методів для маніпулювання свідомістю (анонімний авторитет, ефект бумерангу, ефект ореолу тощо), найпоширенішим є метод «буденна розповідь», який використовується, коли потрібно «привчити» людей до насильства, крові, вбивств, усякого роду лиходійств. Через декілька тижнів такої обробки населення перестає реагувати на найжахливіші злочини і масові вбивства, що відбуваються в суспільстві. (наступає психологічний ефект звикання). Саме за допомогою методу комунікативної технології маніпулювання більшість населення України вже давно спокійно та буденно реагує на численні смерті в операції проти терористів, яка триває вже довгих три роки. Існує також великий набір сучасних методів маніпуляційного впливу заснованих на психології сприйняття людинизокрема: метод «відволікання уваги» або ж «копченого оселедця». Як відомо, аби збити собаку зі сліду, достатньо протягти через цей слід копчений оселедець. Аналогічно відвертається увага аудиторії від важливої, але не вигідної маніпуляторам інформації за допомогою подання іншої інформації максимально сенсаційній формі; «створення фактів» полягає в ланцюговому з'єднанні реальних фактів, що дійсно мали місце, з вигаданими правдоподібними і неправдо-подібними подіями; «маніпулювання семантичною структурою висловлювань» полягає вретельному доборі слів, які викликають або позитивні, або ж негативні асоціації, що зумовлює «потрібний» ракурс сприйняття інформації; «використання чуток», інакше кажучи, дані «агенції новин ОБК» (Одна Баба Казала); «викриття секретної інформації», отриманої нібито знайдених, але «анонімних джерел». А якщо ж реакція буденегативною, то завжди є можливість «спростувати» інформацію, оголосивши її «вигадками журналістів» [2].

Наведена коротка характеристика стисло переліку сучасних методів маніпуляційного впливу наглядно інформує нас про своєрідну «інформаційну війну», на якій активно реалізуються усі можливі засоби маніпулятивного впливу. З кожним роком ця війна набирає нових мотивованих сил, адже повністю незалежних ЗМІ, на жаль, практично не залишилося.

Список використаних джерел:

1. Ідрісов Б. Електоральна культура населення України в умовах трансформації суспільства : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / Б. Ідрісов. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2006. – 38 с.
2. Победа Н. Моделі української ідентичності / Н. Победа // Доповідь на конференції українських випускників програм наукового стажування в США, Львів, 18-21 вересня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kennan.kiev.ua>.

Мащенко В.О.

студентка,

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

ЯПОНИЯ ТА КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ

Питання глобального потепління є однією з найбільш важливих екологічних проблем, які впливають на людське виживання. Так, питання глобального потепління змушує нас докладати зусиль для ефективного використання ресурсів та енергії, а також переглянути соціальну та економічну діяльність країн, що мають великі обсяги виробництва та відходів. В 1997 році така можливість настала для людства – було прийнято Кіотський протокол.

Кіотський протокол є міжнародною угодою до Рамкової конвенції ООН і встановлює обов'язки на зниження викидів парникових газів для розвинених країн та країн з перехідною економікою. В сукупності за протоколом усі країни, що приєдналися до Кіотського протоколу, повинні знизити викиди парникових газів на 5% від рівня викидів в 1990 роках в період 2008-2012 років [1].

Країни, що взяли на себе зобов'язання на зниження викидів парникових газів можуть досягнути їх шляхом впровадження заходів в своїх країнах. Додатково вони можуть виконувати проекти в інших країнах, зараховуючи зниження викидів парникових газів собі. Парникові гази носять глобальний негативний характер, тому не має значення де саме відбулися зниження.

Існує декілька типів проектів. Перший називаються «механізмом чистого розвитку» та виконуються в країнах, що розвиваються. Другий проект «спільного впровадження» виконуються в інших країнах, що також взяли зобов'язання на зниження викидів за Кіотським протоколом. Такі проекти є економічно вигідними обом країнам: підприємства, що приймають проекти отримують часткове фінансування за рахунок продажу знижень викидів, а країни або підприємства, що купляють мають економічну вигоду, бо на досягнення ще більшої енергоефективності на їх підприємствах потрібно докласти більших фінансових затрат.

Третім гнучким механізмом є міжнародна торгівля квотами. Якщо країна перевиконала свої зобов'язання за Кіотським протоколом і досягла більшого зниження викидів, то вона може продати їх іншій країні. В реальності, країни що мають квоти досягли їх не за рахунок цілеспрямованої політики урядів, а